«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΔ'. | Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Μαΐου 1934 | Ἀριθ. 1141

ΒΑΘΥΣ ΚΑΙ ΑΝΕΞΕΡΕΥΝΗΤΟΣ

Εἶσαι ἄρχων, πολιτικὸς ἢ ἐκκλησιαστικός. Ἀπαραιτήτως πρέπει νὰ εἶσαι καὶ ἐχέμυθος. Δὲν ἐννοεῖς, ὅτι αἱ ὑποθέσεις τοῦ κράτους σου ἢ τῆς ἐκκλησίας σου δὲν εἶνε ὑποθέσεις σου προσωπικαὶ καὶ ἀτομικαί; Καὶ δὲν καταλαμβάνεις, ὅτι ἀπὸ τὴν ἀπερισκεψίαν εἰς τοὺς λόγους σου εἰμπορεῖ νὰ ἐκτεθοῦν εἰς τὸν δρόμον τὰ μυστικὰ τῶν ἄλλων καὶ νὰ παραβλαβοῦν τὰ συμφέροντα εἴτε τοῦ συνόλου, εἴτε καὶ τῶν ἀτόμων, ποὺ ζητοῦν δικαιοσύνην ἢ παρηγορίαν καὶ συμβουλὴν ἀπὸ σέ;

Εἶσαι κυβερνήτης. Ἡ πατρίς, ἡ ὁποία σὲ ἔχει ἐπὶ κεφαλῆς της, ἔχει τὰ μυστικά της, τὰ ἰδιαίτερα σχέδιά της. Ἀλλοίμονον ἐὰν σὺ ἀρχίσῃς ἀνοήτως νὰ ἀποκαλύπτῃς αὐτά, χωρὶς κανένα λόγον, ἔστω καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς μυστικότητος, εἰς τὰ οἰκεῖα ἢ συγγενικὰ ἢ καὶ φιλικά σου πρόσωπα! Χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῇς, γίνεσαι συνεργὸς καὶ ὑπηρέτης τοῦ κατασκόπου, ὁ ὁποῖος παραμονεύει νὰ ἀκούσῃ ἀκριτομύθειάν τινα, ἥτις θὰ τοῦ φανερώσῃ, ἔστω καὶ ὀλίγα, ἀρκετὰ ὅμως διὰ νὰ κατευθύνουν τὰς περαιτέρω ἐρεύνας του. Οὕτω δὲν βλάπτεις μόνον τὸν ἑαυτόν σου. Ἐκθέτεις ἀκόμη εἰς κίνδυνον καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ συνόλου, αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἀσφάλειαν τῆς πατρίδος σου.

Εἶσαι δικαστής. Καὶ κρίνεις τὸ δίκαιον τοῦ ἄλλου. Καὶ σοβαρώτατα συμφέροντά του εὑρίσκονται εἰς τὰς χεῖράς σου. Εἶσαι ὄργανον τῆς τάξεως καὶ τὸ μυστικὸν κάποιου ἐγκλήματος εἶνε ἐμπεπιστευμένον εἰς σέ. Τί κάμνεις; Μία ἀκριτομύθειά σου δίδει ἔγκαιρον εἴδησιν εἰς τὸν ἔνοχον νὰ διαφύγῃ ἢ εἰς τὸν διεκδικοῦντα ξένα δικαιώματα διὰ μυρίων ἐπεμβάσεων νὰ προλάβῃ τὴν ἀμερόληπτον ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.

Εἶσαι ἄρχων ἐκκλησιαστικός. Εἶσαι ποιμήν. Εἶσαι ὁδηγὸς καὶ ἰατρὸς ψυχῶν. Πολὺ περισσότερον σὺ πρέπει νὰ εἶσαι ἐχέμυθος. Ὁ ἄλλος σοῦ ἐμπιστεύεται τὸν πόνον του. Ἡ ἄλλη κατανικῶσα μετὰ ἐπανειλημμένας προσπαθείας τὴν παρθενικὴν ἐντροπήν της σοῦ ἀνεκοίνωσε τὸ μυστικόν της. Αὐτά, τὰ ὁποῖα ἔμαθες, δὲν εἶνε ἰδικά σου. Δὲν ἀνεκοινώθησαν εἰς τὸ ἄτομόν σου. Ἐγνωστοποιήθησαν εἰς τὴν ἰδιότητά σου. Ὁ ἄλλος ἢ ἡ ἄλλη ἦλθαν ἐνώπιόν σου ὡς εἰς λειτουργὸν τοῦ Θεοῦ, ὡς εἰς ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ σοῦ ἤνοιξαν τὰ βάθη των, ὅπως ἀκριβῶς θὰ ἤνοιγαν τὰς καρδίας των ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ταλαίπωρε, τί κάμνεις; Ἀνοίγεις τὸ στόμα σου ἀπερισκέπτως καὶ ἀποκαλύπτεις, ὅσα ἤκουσες μυστικά; Ἡ εὐθύνη σου εἶνε δυσβάστακτος. Ἡ ἐνοχή σου εἶνε τρομερά. Ἀντὶ νὰ δώσῃς παρηγορίαν καὶ ἴασιν, πληγώνεις βαθύτερον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος προσέφυγεν εἰς σὲ ὡς εἰς ἀντιπρόσωπον τοῦ Παρακλήτου, ὡς εἰς ἐπίγειον αὐτὶ Ἐκείνου, Ὅστις κάθηται εἰς τοὺς οὐρανούς. Καὶ ἀντὶ νὰ ἀνοίγῃς τὴν θύραν τῆς παρηγορίας καὶ τῆς θεραπείας, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἐλέει Του ἐγκατέστησεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ἀποκλείεις καὶ τὴν ἀποφράττεις.

Εἶσαι προϊστάμενος. Εἶσαι διδάσκαλος. Ἔχεις οἱανδήποτε ἀρχὴν ἢ ὑπεροχήν. Καὶ ὁ ἄλλος, διότι σὲ θεωρεῖ ἴσως ἀνώτερόν του, ἴσως ἐμπειρότερόν του, ἴσως πρόσωπον ἄξιον ἐμπιστοσύνης, ἔρχεται καὶ σοῦ ἀνακοινώνει τὸν πόνον του, διὰ νὰ ἀνακουφισθῇ. Τὸν πόνον του τὸν μυστικόν, τὸν κρυφόν, ποὺ δὲν πρέπει νὰ τὸν μάθῃ κανένας. Τί κάμνεις; Ἐκεῖνος σὲ ἐνεπιστεύθη. Καὶ σὺ θὰ δειχθῇς ἀνάξιος ἐμπιστοσύνης; Ἐκεῖνος ἦλθε νὰ τὸν ἀνακουφίσῃς. Καὶ σὺ προσθέτεις νέον βάρος εἰς τὴν καρδίαν του;

Ὤ! ναί. Ὑπάρχουν περιστάσεις δι' ὅλους μας, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἄρχοντας πολὺ πυκνότεραι, καὶ διὰ τοὺς πνευματικοὺς ἡγέτας ἀκόμη συχνότεραι, κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἀποδεικνυώμεθα μυστικοὶ καὶ ἐχέμυθοι, βαθεῖς καὶ ἀνεξερεύνητοι. Τόσον βαθεῖς, ὅσον εἶνε, ὄχι ἁπλῶς ἕνας τάφος, ποὺ διανοίγεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἀλλ' αὐτὰ τὰ γήϊνα ἔγκατα καὶ σπλάγχνα. Τόσον ἀνεξερεύνητοι, ὅσον καθίσταται πολλάκις καὶ εἰς τὰ τελειότερα τηλεσκόπια τῶν ἀστρονόμων ὁ οὐρανός.

Ἀρχιμ. † Εὐσεβίου Ματθοπούλου

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ Α' ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς'.

8. «Ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα».

Ὅταν δὲ ἔχωμεν τροφὰς δι' ὅλον μας τὸν βίον καὶ ἐνδύματα καὶ κατοικίαν διὰ νὰ σκεπαζώμεθα, θὰ εἶνε ἀρκετὰ ταῦτα δι' ἡμᾶς.

«Ἔχοντες δέ». Προσθέτει ἤδη καὶ νέον λόγον,

διὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ εἴμεθα ὀλιγαρκεῖς. Ὅταν ἔχωμεν, ἐὰν ἔχωμεν λοιπὸν **«διατροφάς»**, τροφὰς δι' ὁλοκλήρου τοῦ βίου μας· τοῦτο πιθανῶς σημαίνει ἡ διὰ εἰς τὸ διατροφάς· **«καὶ σκεπάσματα»**, ὄχι μόνον ἱμάτια καὶ κλινοσκεπάσματα, ἀλλὰ καὶ στέγην σκεπάζουσαν ἡμᾶς.

«τούτοις ἀρκεσθησόμεθα», ταῦτα θὰ εἶνε ἀρκετὰ δι' ἡμᾶς. Ἢ ἄλλως· θὰ μένωμεν εὐχαριστημένοι, θὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς ταῦτα, ἐφ' ὅσον ἐννοεῖται ἔχομεν τὴν εὐσέβειαν συνδεδυασμένην μετὰ τῆς ὀλιγαρκείας. Ἢ καὶ ἄλλως· ἐφ' ὅσον τὰ πράγματα ἔχουσιν οὕτως, ὅταν ἔχωμεν τὰς ἀναγκαίας διὰ τὴν συντήρησίν μας τροφὰς καὶ τὰ ὅσα μᾶς χρειάζονται σκεπάσματα, ἂς ἀρκούμεθα εἰς ταῦτα. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἑρμηνείαν θὰ ἀναγνώσωμεν ἀντὶ ἀρκεσθησόμεθα **«ἀρκεσθησώμεθα»**.

9. «Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν».

Ἐκεῖνοι ὅμως, οἵτινες μετὰ προσκολλήσεως τῆς καρδίας θέλουσι νὰ γίνωσι πλούσιοι, πίπτουσι μέσα εἰς πειρασμὸν καὶ εἰς παγίδα καὶ εἰς ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ ἐπιβλαβεῖς, αἱ ὁποῖαι βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς καταστροφὴν καὶ εἰς ἀπώλειαν.

«Οἱ δέ». Ἀντιθέτως πρὸς τοὺς μετ' ὀλιγαρκείας εὐσεβεῖς, οἵτινες μένουσιν εὐχαριστημένοι μὲ τὰς διατροφὰς καὶ τὰ σκεπάσματα, ἀντιθέτως πρὸς τούτους **«οἱ βουλόμενοι πλουτεῖν»**, «οὐχ' ἁπλῶς εἶπεν, οἱ πλουτοῦντες, ἀλλ' οἱ βουλόμενοι. Ἔστι γὰρ καὶ χρήματα ἔχοντα καλῶς οἰκονομεῖν. Οὐκ ἄρα τοὺς τοιούτους, ἀλλὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας διαβάλλει» (Χρυσόστ.). Οἱ ἔχοντες προσκόλλησιν εἰς τὸν πλοῦτον καὶ μετὰ δεσμεύσεως τῆς καρδίας ἐπιθυμοῦντες νὰ πλουτήσωσιν, οὗτοι:

«ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα», πίπτουν μέσα, πιάνονται στὰ καλὰ εἰς πειρασμόν, εἰς ἐσωτερικὴν ὤθησιν, κινοῦσαν αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ μεταχειρισθῶσι πᾶν μέσον, ἀρκεῖ μόνον νὰ πλουτήσωσι· καὶ εἰς παγίδα, εἰς τὴν παγίδα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν στήνει ὁ σατανᾶς, διὰ νὰ κρατῇ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Ἀκόμη δὲ πίπτουσι μέσα καὶ εἰς **«ἐπιθυμίας πολλάς»**, αἵτινες ἀφ' ἑνὸς μὲν εἶνε **«ἀνόητοι»**, διότι πληρούμεναι δὲν καθιστοῦν τὸν ἄνθρωπον εὐτυχῆ, ἀλλὰ τοὐναντίον ἀποδεικνύουσι τὸν ὄπισθεν αὐτοῦ τρέχοντα ἀνόητον καὶ μωρόν· ἀφ' ἑτέρου δὲ εἶνε **«βλαβεραί»**, αἱ ὁποῖαι βυθίζουν τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ εἰς τὸν χαϊμόν. Ἐπιθυμίαι δὲ τοιαῦται εἶνε αἱ ματαιοδοξίαι καὶ ἐπιδείξεις, αἱ ἀσωτίαι καὶ παντὸς εἴδους φιληδονίαι κλπ.

«βυθίζουσι». Ἡ μεταφορὰ ἐκ τοῦ ναυαγίου καὶ τοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ καταποντισμοῦ. «Καλῶς εἶπε βυθίζουσιν, ὡς μηδὲ ἀνενεγκεῖν δύνασθαι» (Χρυσόστ.).

«ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν». Συνώνυμοι λέξεις, δι' ὧν ἐνταῦθα ἐκφράζεται τὸ πλῆρες καὶ ὁλοκληρωτικὸν τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς καταστροφῆς.

10. «Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς».

Διότι ῥίζα ὅλων τῶν κακῶν εἶνε ἡ φιλαργυρία, εἰς τὴν ὁποίαν μερικοὶ παραδεδομένοι καὶ ὑπ' αὐτῆς κινούμενοι μετ' ὀρέξεως εἰς τὸ χρῆμα ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τὴν πίστιν καὶ περιεκέντησαν τὸν ἑαυτόν τους μὲ πολλοὺς πόνους.

«γάρ». Αἰτιολογεῖ τὸ «οἱ βουλόμενοι πλουτεῖν...». Συμβαίνει αὐτὸ μὲ τοὺς βουλομένους νὰ πλουτῶσι, διότι....

«ῥίζα πάντων τῶν κακῶν». Ἑρμήνευσαν **«ῥίζα»**, δὲν λέγει ἡ ῥίζα, ἀλλὰ ῥίζα ἁπλῶς, ἤτοι μία ἀπὸ τὰς ῥίζας ὅλων τῶν κακῶν, καθ' ὅσον ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ῥίζαι τῆς κακίας. Ἕτεροι ἐξέλαβον, ὅτι ὁ ἀπόστολος ἐνταῦθα παραθέτει γνωστήν τινα καὶ κοινὴν παροιμίαν, καὶ ἑρμήνευσαν ὡς ἑξῆς: Διότι, καθὼς καὶ ἡ γνωστὴ παροιμία λέγει, ἡ ῥίζα ὅλων τῶν κακῶν εἶνε ἡ φιλαργυρία.

«ἧς τινες ὀρεγόμενοι». Κατὰ κυριολεξίαν δὲν ἐπιθυμεῖ ὁ ἄνθρωπος τὴν φιλαργυρίαν, ἀλλὰ τὸ χρῆμα. Ἡ φιλαργυρία ὠθεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ χρῆμα καὶ δὲν ἀποτελεῖ αὕτη τὸ ἀντικείμενον, ἀλλὰ τὴν αἰτίαν τῆς ὀρέξεως. Διὰ τοῦτο ἄλλοι μὲν ἡρμήνευσαν τὸ ὀρεγόμενοι κατὰ τὴν παλαιὰν αὐτοῦ σημασίαν «ὁρμῶντες» εἰς τὴν φιλαργυρίαν· ἄλλοι δὲ ἡρμήνευσαν ὑπὸ τῆς φιλαργυρίας μετ' ὀρέξεως εἰς τὸ χρῆμα κινούμενοι, εἰς τὴν φιλαργυρίαν παραδεδομένοι.

Λαϊκὸν κήρυγμα ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφὴν

Η ΟΓΔΟΗ ΕΝΤΟΛΗ

«Οὐ κλέψεις». Σύμφωνα μὲ αὐτά, ποὺ εἴπαμεν, ἀναγνῶστά μου, ἡ παράβασις τῆς ὀγδόης ἐντολῆς μπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους. Ὄχι μόνον μὲ τὴν λῃστείαν. Ὄχι μόνον μὲ τὴν λωποδυσίαν καὶ τὴν κλοπήν, ποὺ γίνεται κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην, χωρὶς αὐτὸς νὰ καταλαβαίνῃ ἢ νὰ ξεύρῃ ποῖος τὸν ἔκλεψε καὶ τοῦ ἀφῄρεσε τὴν νύκτα ἢ τὴν ἡμέραν ἐκεῖνο, ποὺ τοῦ ἀνῆκεν. Ἡ παράβασις τῆς ὀγδόης ἐντολῆς γίνεται καὶ μὲ τὴν αἰσχροκέρδειαν καὶ μὲ τὴν ἀπάτην ποὺ χρησιμοποιεῖται στὸ ἐμπόριον γιὰ νὰ γελασθῇ ὁ ἀγοραστὴς ἢ ὁ πωλητής. Μὲ τὸ ψεύτικο ζύγισμα, μὲ τὸ νόθευμα τοῦ ἐμπορεύματος. Ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν τοκογλυφίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ δανειστὴς ἐκμεταλλευόμενος τὴν ἀνάγκην ἐκείνου, ποὺ δανείζεται, τὸν ἐπιβαρύνει μὲ τόκους μεγάλους γιὰ νὰ καταλήξῃ ὕστερ' ἀπὸ λίγο νὰ τὸν ἀπογυμνώσῃ ἀπὸ κάθε τι ποὺ ἔχει καὶ δὲν ἔχει.

Κλέπτης, ἀγαπητέ μου ἀναγνῶστα, εἶνε καὶ ὁ καταχραστής. Ὁ καταχραστὴς ὄχι μόνον τοῦ ἰδιωτικοῦ χρήματος, τῆς περιουσίας ποὺ ἀνήκει στὸν προϊστάμενόν του ἢ τὸν φίλον του, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ἀφέλειαν νὰ τὸν ἐμπιστευθῇ, ἀλλὰ καὶ τοῦ δημοσίου θησαυροῦ, τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους, τῶν φόρων, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ καταβάλῃ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον κ.τ.λ. Εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν περίστασιν κατορθώνοντας μὲ μίαν ψεύτικη δήλωσιν καὶ ἀπόκρυψιν ν' ἀποφύγῃς τὴν πληρωμὴν ἑνὸς φόρου, σοῦ φαίνεται ἴσως, ὅτι ἀσφαλίζεις καὶ κρατεῖς τὸ ἰδικόν σου καὶ δὲν σφετερίζεσαι κανενὸς ξένου χρῆμα. Ὅταν ὅμως σκεφθῇς, ὅτι

μὲ τῆς ψεύτικαις αὐταῖς δηλώσεις ποὺ κάνουν πολλοί, καταλήγομεν στὸ τέλος νὰ ὑποβαλλώμεθα ὅλοι σὲ νέαις φορολογίαις, τῆς ὁποίαις θ' ἀπεφεύγαμεν, ἐὰν ἐπλήρωναν ὅλοι τοὺς φόρους, θὰ ἴδῃς, ὅτι μὲ τὴν ἀπόκρυψιν αὐτὴν συντελεῖς καὶ σὺ εἰς τὸ νὰ ἐπιβαρύνωνται πολλοὶ μὲ νέα πρόσθετα βάρη. Τοὺς ἀδικεῖς λοιπόν.

Ἀκόμη ἄλλην μίαν περίπτωσιν πρέπει νὰ σοῦ ἐκθέσωμεν, ἀδελφέ μου, τὴν ὁποίαν ἴσως δὲν ὑποπτεύεσαι, ἀλλ' εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ὁ ἄνθρωπος ἄδικος καὶ κλέπτης, μολονότι φαίνεται, ὅτι δὲν παίρνει ἀπὸ κανένα τίποτε, ἀλλὰ διαχειρίζεται αὐτὰ τὰ χρήματα, ποὺ τοῦ ἀνήκουν ἐξ ὁλοκλήρου. Ποία εἶνε ἡ περίστασις αὐτή; Ὅταν δὲν διαχειρίζεσαι τὸ χρῆμά σου καὶ τὴν περιουσίαν σου καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πλησίον, ἀλλ' ἢ τὸ σπαταλᾷς ἀσώτως σκορπίζων αὐτὸ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ κατὰ τὰ ἰδιότροπα καὶ διεφθαρμένα γοῦστά σου, ἢ τὸ κατακρατεῖς κλεισμένον ἀρνούμενος νὰ βοηθήσῃς, κατὰ τὰς δυνάμεις σου πάντοτε, τὸν πτωχὸν καὶ τὸν στερούμενον. Μὴ σοῦ φαίνεται τὸ πρᾶγμα περίεργον καὶ παράδοξον, ἀδελφέ μου. Εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν δὲν εἴμαστε νοικοκυραῖοι, ἀλλὰ φιλοξενούμεθα μέσα εἰς τὸ ἀπέραντον σπίτι τῆς δημιουργίας, τὸ ὁποῖον ἔφτιασεν ὁ Θεός. Ἡμεῖς ἀπὸ τὸν ἑκυτόν μας δὲν ἐφέραμεν τίποτε εἰς τὸ σπίτι αὐτό. Ὅλα ὅσα ὑπάρχουν καὶ ὅσα περιέρχονται εἰς τὴν κατοχήν μας, τοῦ Θεοῦ εἶνε καὶ εἰς τὸν Θεὸν ἀνήκουν. Συνεπῶς ὀφείλομεν καὶ νὰ τὰ διαχειριζώμεθα σὰν νὰ εἴμαστεν οἰκονόμοι ξένης περιουσίας, ὅπως ἔχει τὴν ἀξίωσιν τὸ ἀφεντικό, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐμπιστεύθηκε τὴν περιουσίαν του αὐτήν. Ἀπὸ αὐτὸ τώρα μπορεῖς νὰ καταλάβῃς, ὅτι ἂν ἔχῃς χρήματα καὶ περιουσίαν, δὲν εἰμπορεῖς νὰ τὴν χρησιμοποιῇς, ὅπως θέλεις σύ, ἀλλ' ὅπως θέλει ὁ Θεός, διότι ἀλλοιῶς γίνεσαι καταχραστὴς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀδικεῖς τὴν κοινωνίαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ.

Μὴ σοῦ φαίνεται τὸ πρᾶγμα ὑπερβολικόν, ἀδελφέ μου. Καὶ γιὰ νὰ καταλάβῃς, πόσον εἶνε σωστὸν αὐτό, ποὺ σοῦ λέγομεν, ἐρώτησε, τί εἶνε ἐκεῖνο, ποὺ ἔφερε τὴν νεωτέραν ἀναστάτωσιν εἰς τὰς κοινωνίας καὶ ἔγινεν αἰτία τόσων ἐπαναστάσεων. Δὲν εἶνε τὸ ὅτι οἱ ὀλίγοι κατεκρατοῦσαν τὸ κεφάλαιον καὶ ἐγλεντοῦσαν αὐτοὶ καὶ διεσκέδαζαν, εἰς χρόνον πεὶ οἱ ἄλλοι ἔπασχαν καὶ ἐστεροῦντο καὶ αὐτὸ τὸ ψωμί; Σὲ ἐρωτῶ, ἀδελφέ μου· ἐὰν οἱ πλούσιοι τοῦ σημερινοῦ καιροῦ ἐκαταλάβαιναν, ὅτι δὲν εἶνε ἀπόλυτοι κύριοι τοῦ πλούτου, ἀλλὰ διαχειρισταὶ καὶ οἰκονόμοι ξένης περιουσίας, τὴν ὁποίαν τοὺς ἐνεπιστεύθη ὁ Θεός, γιὰ νὰ τὴν διαχειρίζωνται ἐπ' ἀγαθῷ καὶ τοῦ πλησίον, θὰ ὑπῆρχε κομμουνισμὸς καὶ μπολσεβικισμός;

Ἀπολογητικαὶ Μελέται.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Δ'. Ὁ Lamarck *καὶ ἡ θεωρία αὐτοῦ.*

Τὴν θεωρίαν τῆς δι' ἐξελίξεως μεταμορφώσεως τῶν εἰδῶν ἀνέπτυξε πλήρως καὶ ἐν πάσῃ ἐκτάσει ὁ Le Monet de Lamarck (1744—1829), ὅστις κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Osgood «ὡς ἱδρυτὴς τῆς γενικῆς θεωρίας τῆς καταγωγῆς τῶν εἰδῶν εἶνε ὁ ἀξιολογώτερος πάντων τῶν φυσιοδιφῶν, οἵτινες ἔζησαν μεταξὺ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Δαρβίνου»(1). Τρία ἐκ τῶν κυριωτέρων συγγραμμάτων αὐτοῦ, τὰ ὑπὸ τοὺς τίτλους «Philosophie Zoologique» (1809), «Histoire des animaux sans vertèbres» (1810), καὶ «Système des connaissances» (1821), ἐμπεριέχουσι τὰς ἰδέας αὐτοῦ. Ὡς ἐμφαίνεται δ' ἐξ αὐτῶν, αἰτία δι' ἣν ὁ Lamarck προσεχώρησε πρὸς τὴν θεωρίαν τῆς ἐξελίξεως, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ δυσκολία, τὴν ὁποίαν συνήντησεν ἐν τῇ κατατάξει τῶν διαφόρων φυτικῶν καὶ ζωϊκῶν εἰδῶν καὶ ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν φυσικῶν ὁρίων, ἅτινα διαχωρίζουσι τὰ εἴδη ἀπ' ἀλλήλων. Ἡ δυσχέρεια αὕτη ὡδήγησεν αὐτὸν εἰς τὸ συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον διακηρύττει εἰς τὸ ἀξιομνημόνευτον αὐτοῦ «Cours d' ouverture» τοῦ ὀγδόου ἔτους, καὶ συμφώνως πρὸς τὸ ὁποῖον «δύναταί τις νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι τὰ ἐκλαμβανόμενα ὡς εἴδη μεταξὺ τῶν ζώντων ὄντων καὶ πᾶσαι αἱ εἰδικαὶ διαφοραὶ αἱ διακρίνουσαι ταῦτα, δὲν ἔχουσι σταθερότητα ἀπόλυτον, ἀλλὰ μόνον σχετικήν, τὸ ὁποῖον εἶνε ἀξιοσημείωτον προκειμένου νὰ κανονίσωμεν τὰ ὅρια, ἅτινα ὀφείλομεν νὰ χαράξωμεν ἐν τῷ καθορισμῷ ἐκείνου, ὅπερ πρέπει νὰ καλέσωμεν εἶδος».

Ἡ φύσις δὲ καὶ οἱ κύριοι παράγοντες τῆς ἐξελίξεως τῶν εἰδῶν κατὰ τὸν Lamarck ἐκτίθενται εἰς τοὺς ἀκολούθους τέσσαρας νόμους: α) Ἡ ζωὴ διὰ τῶν ἰδίων της δυνάμεων τείνει συνεχῶς εἰς τὸ νὰ αὐξήσῃ τὸν ὄγκον παντὸς σώματος κατεχομένου ὑπ' αὐτῆς καὶ εἰς τὸ νὰ ἐκτείνῃ τὰς διαστάσεις τῶν μερῶν του μέχρις ἑνὸς τέρματος, τὸ ὁποῖον ἐπιφέρει αὐτὴ αὕτη. β) Ἡ παραγωγὴ νέου τινὸς ὀργάνου ἐν τῷ ζωϊκῷ σώματι προέρχεται ἐκ νέας τινὸς ἐπιγενομένης ἀνάγκης, ἥτις ἐξακολουθεῖ νὰ καθίσταται αἰσθητή, καὶ ἐκ νέας τινὸς κινήσεως, τὴν ὁποίαν ἡ ἀνάγκη αὕτη προκαλεῖ. Οὕτω λ.χ. ὁ μακρὸς τράχηλος τῶν καμηλοπαρδάλεων προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ζῶα ταῦτα ἕνεκεν τῶν ἰδιαιτέρων ὅρων, ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἐβίουν, ἠναγκάζοντο νὰ ἐκτείνωσι τὸν τράχηλον αὐτῶν, ἵνα τρέφωνται ἐξ ὑψηλῶν δένδρων, ἐπειδὴ χαμηλὰ τοιαῦτα ἐσπάνιζον. γ) Ἡ ἀνάπτυξις τῶν ὀργάνων καὶ ἡ δύναμις τῆς ἐνεργείας των εἶνε σταθερῶς ἀνάλογος πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν ὀργάνων τούτων. Οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἐν τῷ σκότει ζώντων ζῴων ἕνεκεν ἀχρηστίας ἠτρόφησαν καὶ κατέστησαν μικρὰ καὶ μὴ λειτουργοῦντα ὄργανα· καὶ δ) Πᾶν ὅ,τι ἀπεκτήθη ἢ μετεβλήθη ἐν τῷ ὀργανισμῷ τῶν ἀτόμων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς των, διετηρήθη διὰ τῆς γεννήσεως καὶ μετεδόθη κληρονομικῶς εἰς τοὺς ἀπογόνους τῶν ἀτόμων τούτων(2).

Ἐξεδέχετο δὲ ὁ Lamarck, ὅτι τὰ ζῶα ἀπετέλουν μίαν σειρὰν ἀνιοῦσαν ἀπὸ τοῦ κατωτάτου ἀρχεγόνου ζώου μέχρι τοῦ ἀνθρώπου, τοῦτο δ' ἀπετέλει θεμελιώδη πλάνην τῆς θεωρίας του, διότι, ὡς ἀπέδειξεν ἔκτοτε ὁ Cuvier, τὸ ζωϊκὸν βασίλειον ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν ὁμάδων (πρωτοζῴων, κοιλεντέρων, μαλακίων, ἀρθρωτῶν κτλ.), αἵτινες βιοῦσιν ὅλως ἀνεξάρτητοι ἀλλήλων(3).

---

(1) Παρὰ Zahm ἔνθ' ἀνωτ. τόμ. Α σελ. 100.

(2) Histoire naturelle καὶ Philosophie zoologique πρβλ. Zahm ἔνθ' ἀνωτ. Α. 100.

(3) Ρήγα Νικολαΐδου, Φυσιολογία τοῦ ἀνθρώπου, ἔκδοσις δευτέρα, Τόμος Γ σελ. 188.

Η ΠΑΓΙΣ ΤΟΥ ΘΗΡΕΥΤΟΥ

Πολλοὶ ἄνθρωποι περιεπλάκησαν εἰς τὴν ἁμαρτίαν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, μὴ γνωρίζοντες ὅτι αὐτὴ ἦτο κακή! Κάποιος συμβουλεύει διὰ τὸ ἐμπόριον, ἐπὶ παραδείγματι. «Εἰμπορεῖς νὰ κάμῃς ἀσφαλῶς αὐτὸ καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα· ὅλοι οἱ ἔμποροι τῆς ἀγορᾶς τὸ ἔκαμαν· δὲν εἶνε ἀτιμία· αὐτὸ βελτιώνει τὸ εἶδος· καὶ μολονότι εἰμπορεῖς νὰ πωλήσῃς τὸ εἶδος αὐτὸ εἰς ἀκριβωτέραν τιμὴν ἀπὸ ὅ,τι ἔπρεπε νὰ τὸ πωλήσῃς, ἐν τούτοις δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ τὸ εἴπῃς εἰς τὸν κόσμον· καὶ ἂν τὸ εἶδος αὐτὸ εἶνε τὸ καλύτερον, εἶνε πολὺ σωστὸ καὶ δίκαιον νὰ τὸ νοθεύσῃς». Καὶ ἔτσι ὁ εὐκολόπιστος ἄνθρωπος, ἐπειδὴ δὲν ἀνοίγει καὶ τὰ δύο του μάτια, ἀλλὰ κλείει ὀλίγον τὸ ἕνα, μήπως τυχὸν ἴδῃ πολὺ καλά, ἀποφασίζει νὰ γεμίσῃ τῆς τσέπαις του εἰς τὸ σκότος, παρασύρεται ὀλίγον, καὶ σιγά—σιγὰ ἀνακαλύπτει ἐπὶ τέλους ὅτι μὲ τὴν πρᾶξιν ποὺ ἔκαμεν ἐπιάσθηκεν εἰς τὴν παγίδα τοῦ θηρευτοῦ. Ἡμάρτησεν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ του, καὶ ὁ Θεός του διὰ τοῦτο τὸν τιμωρεῖ τώρα μὲ πολλὰς μάστιγας. Δὲν νομίζω ὅτι ὁ Χριστιανὸς προδίδεται τόσον συχνὰ ἀπὸ τὴν φανερὰν καὶ γνωστὴν ἁμαρτίαν, ὅσον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν ποὺ εἶνε κρυμμένη. Ἐὰν ὁ πονηρὸς ἔρχεται εἰς τὴν θύραν μου μὲ τὰ κέρατά του φανερά, δὲν θὰ τὸν ἀφήσω ποτὲ νὰ ἔμβῃ· ἀλλ' ἐὰν ἔρχεται μὲ τὸ καπέλλο του ὡς σεβαστὸς κύριος, θὰ γείνῃ ἀμέσως δεκτός. Ἡ μεταφορὰ εἰμπορεῖ νὰ εἶνε πολὺ τεχνική, ἀλλ' εἶνε τελείως ἀληθής. Πολλοὶ ἐπῆραν ἕνα κακὸν πρᾶγμα, διότι ἦτο βερνικωμένον καὶ ἔλαμπε, καὶ δὲν ἐφαίνετο κακόν. Ἐνόμισαν, ὅτι δὲν ὑπῆρχε μεγάλη βλάβη εἰς τοῦτο· τοιουτοτρόπως δὲ τὴν ἔπαθαν μὲ τὸ μικρὸν αὐτὸ κακόν, ὅπως μὲ τὸ τρέξιμον τοῦ ὕδατος· ἡ πρώτη δηλαδὴ σταγὼν ἔφερε κατόπιν πολλὰς καὶ ἐπὶ τέλους χείμαρρον. Ἔγεινεν ἡ ἀρχή, ἀλλ' ἀρχὴ φοβεροῦ τέλους.

Πρόσεξε, χριστιανέ, ἀπὸ τὰ πράγματα ποὺ εἶνε μυστικά· πρόσεξε ἀπὸ τὰς κοινὰς συνηθείας τοῦ κόσμου, αἱ ὁποῖαι εἶνε ἴσως πολὺ καλαὶ δι' αὐτόν. Καὶ εἶνε καλαὶ δι' αὐτόν, διότι δὲν ἔχει ἄλλας· ἀλλὰ δὲν εἶνε καλαὶ διὰ σέ, διότι σὺ ἔχεις ἀνωτέραν ζωήν, ζωὴν ὑφασμένην καὶ τακτοποιημένην λεπτότερον ἀπὸ ὅ,τι εἰμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὰς συγκεντρώσεις καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἀσεβῶν. Ἐνθυμήσου, ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἶσαι κριτὴς τῶν ἄλλων. Μερικοί, καὶ ἰδίως ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἔχουν μετανοήσει, εἰμπορεῖ νὰ συγκατατίθενται εἰς πολλὰ παιγνίδια καὶ ἀστειολογίας· ἀλλ' ὁ Χριστιανὸς εἶνε σὰν τὸν Ἄγγλον, ὁ ὁποῖος δὲν ἐλπίζει ὅτι θὰ ζήσῃ πολὺ ἐκεῖ ὅπου ἐπικρατεῖ ὁ πυρετὸς τῶν Ἰνδιῶν. Ὁ ἰθαγενὴς εἰμπορεῖ νὰ ζήσῃ ἐκεῖ, ἀλλ' αὐτὸς ὄχι. Καὶ σεῖς, λοιπόν, ποὺ εἶσθε ἀναγεννημένοι, θὰ εὕρετε ὅτι καταστρέφεται ἡ εὐσέβειά σας μὲ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἕνα κοσμικὸν ἄνθρωπον δὲν τὸν ὁδηγεῖ εἰς μεγαλύτερον κακὸν ἀπὸ ὅ,τι ἔχει. Πρέπει νὰ ἔχετε αὐστηροτέραν διαγωγήν· νὰ εἶσθε περισσότερον αὐστηροὶ εἰς τὴν εὐσέβειάν σας ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἤθελεν ὁ κόσμος νὰ εἶσθε. Διότι ἡ ἁμαρτία εἶνε συνήθως κρυμμένη καὶ ἡ παγὶς συνήθως δὲν εἶνε φανερά. «Αὐτὸς ρύσεταί σε ἐκ παγίδος θηρευτῶν».

2. Δεύτερον, ἡ παγὶς τοῦ θηρευτοῦ εἶνε ἀξία προσοχῆς διὰ τὴν προσαρμογήν της. Δὲν εὑρίσκετε κυνηγόν, ποὺ χρησιμοποιεῖ τὴν ἰδίαν παγίδα δι' ὅλα τὰ πουλιά. Γνωρίζει πῶς πιάνεται τὸ καθένα καὶ προσαρμόζει διὰ τὸ καθένα τὸ κατάλληλον δόλωμα. Δὲν θὰ ἦτο ἔξυπνος κυνηγὸς ἐκεῖνος, ποὺ θὰ ἐπεζήτει μὲ τὴν αὐτὴν μέθοδον νὰ πιάσῃ τὸν κορυδαλόν, ποὺ πετᾷ ὑψηλά, καὶ τὴν πάπιαν, ποὺ κολυμβᾷ μέσα εἰς τὰ νερά. Ὁ κυνηγὸς ὡς πεπειραμένος εἰς τὸ ἔργον του, προσαρμόζει τὴν παγίδα του πρὸς τοὺς ὅρους τοῦ πουλιοῦ, ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ συλλάβῃ. Ὁ Σατανᾶς ὡς θηρευτὴς καὶ ἐχθρὸς τῶν ἀνθρώπων κάμνει ἀκριβῶς τὸ ἴδιον. Ἐδῶ εἶνε κάποιος ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον πιάνει μὲ τὴν μέθην. Ἴσως αὐτὸ θὰ ἦτο φυσική του κλίσις, ἐὰν ἔμενεν ἔξω τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Καὶ ὁ Σατανᾶς ποὺ γνωρίζει τὸ ἀδύνατόν του αὐτὸ σημεῖον, προσπαθεῖ νὰ τὸν νικήσῃ μὲ τὴν κραιπάλην, τὴν γαστριμαργίαν καὶ τὴν μέθην. Ἄλλος εἶνε τελείως ἀπροσπέλαστος εἰς κάθε πειρασμὸν τῆς κτηνώδους αὐτῆς συνηθείας· ἀλλὰ δύναται νὰ πιασθῇ εὔκολα εἰς ἄλλην παγίδα, τὴν παγίδα τῆς ἡδονῆς· δι' αὐτὸ ὁ Σατανᾶς προσαρμόζει τὰς ἐνεργείας του, διὰ νὰ ἐξάψῃ τὰς ὁρμὰς τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος φυσικὰ θὰ ἔκλινε πρὸς τὴν ἁμαρτωλὴν ζωήν. Ἄλλος ἀποφεύγει κάθε ἀνήθικον ἡδονήν· ἀλλ' ὁ Σατανᾶς ἀντιλαμβάνεται ὅτι αὐτὸν εἰμπορεῖ εὐκολώτερα νὰ τὸν πιάσῃ εἰς τὴν παγίδα τοῦ θυμοῦ, τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τῆς ὑπερηφανείας. Ἄλλος εἶνε ἐκ φύσεως μελαγχολικὸς καὶ ἀρέσκεται εἰς τὴν μοναξιάν. Ὁ Σατανᾶς προσπαθεῖ νὰ τὸν πείσῃ νὰ φαντασθῇ ὅτι ἔχει μοναδικὴν ἀξίαν, καὶ νὰ εἴπῃ: «Εἶμαι ἅγιος. Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων». Ἤ, ἐὰν δὲν κλίνῃ ἐκ φύσεως εἰς πολὺ μεγάλον βαθμὸν ὑπερηφανείας, ὁ Σατανᾶς τὸν πιάνει μὲ τὴν ὀκνηρίαν. Θέλει τὴν εὔκολον ζωήν. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ πολυμήχανος προσαρμόζει εἰς αὐτὸν τὰ πράγματα κατὰ τρόπον ποὺ τὸν πείθει ὅτι καλύτερα νὰ ζῇ ἀργός, νὰ κάθεται διπλοπόδι, νὰ φθείρεται ὡς ἀργόσχολος, καταγινόμενος νὰ περιεργάζεται, νὰ ἀσχολῆται μὲ τοὺς ἄλλους, νὰ κατακρίνῃ, νὰ «ξομπλιάζῃ», νὰ «κοτσομπολεύῃ»! Ὤ! πόσον συχνὰ συμβαίνει, ἀγαπητοί μου, ὥστε καὶ σεῖς καὶ ἐγὼ νὰ καταδικάζωμεν ἕνα πρᾶγμα εἰς ἄλλον, τὸ ὁποῖον ὅμως ἐπιτρέπομεν εἰς τὸν ἑαυτόν μας, χωρὶς ἴσως νὰ τὸ γνωρίζωμεν. Λέγομεν δι' ἕνα τοιοῦτον ἄνθρωπον: Πόσον εἶνε ὑπερήφανος! Ναί, ἡ ἰδική μας ὑπερηφάνεια ἴσως νὰ μὴ εἶνε τοῦ εἴδους αὐτοῦ· ἔχομεν ὅμως ἄλλην ὑπερηφάνειαν, ποὺ καταντᾷ νὰ εἶνε ἡ αὐτὴ κατ' οὐσίαν· τὴν διαβάζει κανεὶς διαφορετικά, ἀλλ' εἶνε τὸ ἴδιον πρᾶγμα. Ὁ Σατανᾶς προσαρμόζει τὴν ὑπερηφάνειαν εἰς κάθε περίστασιν, εἰς κάθε χαρακτῆρα, εἰς κάθε κατάστασίν μας. Εἴμεθα πλούσιοι· δὲν μᾶς πειράζει ἴσως μὲ τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ πλούτου, ἀλλὰ μᾶς πειράζει μὲ τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς ἐξουσίας καὶ μᾶς κάμνει σκληροὺς δεσπότας εἰς τοὺς ὑπηρέτας μας. Ἤ, ἐὰν δὲν μᾶς πειράζῃ μὲ τὴν ὑπερηφάνειαν αὐτήν, μᾶς δελεάζει ἴσως μὲ τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς δῆθεν μεγαλοψυχίας. Καὶ καυχώμεθα διὰ τὴν δῆθεν καλωσύνην μας, δι' ὅ,τι συνεχωρήσαμεν.

Αὐτὸς πάντοτε θὰ προσαρμόσῃ τὸ κατάλληλον δίκτυόν του εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅπως ὁ κυνηγὸς τὸ κατάλληλον δόλωμα εἰς τὸ πουλί. Δὲν θὰ σὲ δοκιμάσῃ μὲ τὸν ἴδιον πειρασμὸν ποὺ θὰ ἐδοκίμαζε καὶ ἐμέ· οὔτε καὶ ἐμὲ μὲ τὸν πειρασμὸν ποὺ θὰ προσέβαλλε φυσικὰ ἕνα ἄλλον. «Ἡ παγὶς τοῦ θηρευτοῦ»: Ἔχομεν νὰ κάμωμεν μὲ πολὺ ἐπιτήδειον θηρευτήν. Γνωρίζει τὰ ἀδύνατα σημεῖά μας· διότι ἐσχετί-

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
(Κυρ. ἁγ. Πάντων, Ἑβρ. ια' 33—ιβ' 2).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 660.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
(Κυρ. Α' Ματθ. ι' 32—33, 37—38, ιδ' 27—30).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 34, 65.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Τὸ μεγαλύτερον ἔγκλημα.

Ἀπὸ τοὺς ὀπαδούς Του ζητεῖ καὶ θέλει ὁ Κύριος νὰ Τὸν ὁμολογοῦν μὲ λόγους καὶ μὲ ἔργα ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Μόνον δὲ ὑπὸ τὸν ὅρον αὐτὸν βεβαιώνει, ὅτι θὰ τοὺς ἀναγνωρίσῃ καὶ Αὐτὸς ὡς ἰδικούς Του καὶ θὰ ὁμολογήσῃ αὐτοὺς ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός Του κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Ἀντιθέτως δέ, προλέγει καὶ βεβαιώνει ὅτι θὰ ἀρνηθῇ καὶ θ' ἀποκηρύξῃ κατὰ τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἡμέραν ἐκείνους, ποὺ Τὸν ἠρνήθησαν καὶ ἀπέφυγαν νὰ δείξουν ὅτι πιστεύουν εἰς Αὐτὸν καὶ ἀκολουθοῦν τὴν διδασκαλίαν Του. «Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς».

Δι' αὐτό, δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερον κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας ἔγκλημα, ἀπὸ τὸ ν' ἀρνούμεθα τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Διότι, ὅ,τιδήποτε καὶ ἂν πρόκηται νὰ κερδίσωμεν ἀρνούμενοι τὸν Κύριον, τὸ κέρδος αὐτὸ θὰ εἶνε μηδαμινόν, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι θὰ μᾶς ἀποδοκιμάσῃ καὶ θὰ μᾶς ἀρνηθῇ ὁ Χριστός. Ἂς ὁποτεθῇ ὅτι γίνεται διωγμὸς ἄγριος κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὅτι θανατώνονται ὅσοι ὁμολογοῦν τὴν πίστιν των, σώζονται δὲ μερικοὶ διότι ἠρνήθησαν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ποῖον θὰ εἶνε τὸ κέρδος τῶν τελευταίων τούτων; Ἀναμφιβόλως οὐδέν. Διότι, οὕτως ἢ ἄλλως, μίαν ἡμέραν θὰ ἀποθάνουν καὶ αὐτοί. Μὲ ποῖον ὅμως πρόσωπον θὰ ἀντικρύσουν τὸν Κύριον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως; Θὰ εὑρεθοῦν ἀνάξιοι ὀπαδοί, ἀχάριστοι δοῦλοι καὶ πονηροί, καὶ θὰ χάσουν τὴν αἰώνιον ζωὴν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς μακαριότητος πλησίον τοῦ Θεοῦ. Δὲν εἶνε λοιπὸν μυριάκις προτιμότερον νὰ κρατῶμεν τὴν πίστιν καὶ νὰ ὁμολογῶμεν τὸν Χριστόν; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, καὶ ἂν ἀκόμη θανατωθῇ τις καὶ στερηθῇ ἐνωρίτερον τῆς προσκαίρου ζωῆς, θὰ ἐξασφαλίσῃ ὅμως σωτηρίαν αἰώνιον καὶ βασιλείαν οὐράνιον. Καὶ δὲν εἶνε λοιπὸν ἔγκλημα ἀντὶ τῶν προσκαίρων νὰ χάσῃ κανεὶς τὰ αἰώνια, ἀντὶ τῶν ματαίων τὰ ἀληθῆ καὶ ἀντὶ τῶν ἐπιγείων τὰ ἐπουράνια;

Καὶ ὅμως! Ὄχι ὀλίγοι χριστιανοὶ ἀρνοῦνται τὸν Χριστὸν καὶ ἀποφεύγουν νὰ ὁμολογήσουν ὅτι πιστεύουν εἰς Αὐτόν, ὄχι διότι κινδυνεύει ἡ ζωή των, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ κατηγορηθοῦν ὡς καθυστερημένοι καὶ ὀπισθοδρομικοί!! Ὅταν εὑρίσκωνται ἐνώπιον ἀπίστων ἢ ἐχθρῶν τῆς θρησκείας, δὲν τολμοῦν νὰ δείξουν ὅτι πιστεύουν. Φοβοῦνται τὰ σχόλια τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀδιαφοροῦν διὰ τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ! Ἀλλὰ τί θὰ ὠφεληθῇ ὁ ἄνθρωπος, ἐὰν ὁ κόσμος ὅλος τὸν ἐπαινῇ, τὸν ἀρνηθῇ ὅμως καὶ τὸν καταδικάσῃ ὁ Θεός;

Ὑπεράνω ὅλων ὁ Χριστός.

Τίποτε ἀπολύτως δὲν ἐπιτρέπει ὁ Κύριος νὰ ἀγαπήσωμεν περισσότερον ἀπὸ Αὐτόν. Οὔτε πατέρα ἢ μητέρα, οὔτε υἱὸν ἢ θυγατέρα, ἀλλ' οὔτε καὶ τὸν ἑαυτόν μας ἀκόμη. Τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπην, Αὐτὸς τὴν διατάσσει. Τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὰ τέκνα, Αὐτὸς τὸ νομοθετεῖ. Καὶ τὴν φροντίδα διὰ τὸν ἑαυτόν μας, Αὐτὸς πάλιν τὴν συνιστᾷ. Ἐν τούτοις, τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν πρέπει ν' ἀγαπήσωμεν περισσότερον ἀπὸ τὸν Χριστόν. Μόνον δὲ ὑπὸ τὸν ὅρον αὐτὸν μᾶς ἀναγνωρίζει ὡς ἀξίους ὀπαδούς Του. «Ὁ φιλῶν», λέγει, «πατέρα ἢ μητέρα... καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ.... καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος». Καὶ τοὺς γονεῖς μας θ' ἀγαπήσωμεν ὀλιγώτερον ἀπὸ Αὐτόν, καὶ τὰ τέκνα μας ὡσαύτως. Ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτόν μας ἀκόμη πρέπει νὰ τὸν σταυρώνωμεν, ὅταν ἡ ἀνάγκη τὸ ἀπαιτήσῃ, χάριν τῆς ἀγάπης ποὺ ὀφείλομεν εἰς Αὐτόν.

Ἀληθῶς. Εἶνε δίκαιον καὶ θεάρεστον νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς γονεῖς καὶ τὰ τέκνα μας. Ἀλλ' ὅταν ἔρχεται ἀπὸ τὰ ἀγαπητὰ αὐτὰ πρόσωπα ζητῇ νὰ κάμωμεν πράγματα, τὰ ὁποῖα ὁ Κύριος ἀπαγορεύει, ἡ πρὸς αὐτὰ ἀγάπη μας θὰ τεθῇ κατὰ μέρος, διὰ νὰ μείνῃ κυρίαρχος ἡ πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπη. Πρέπει νὰ κάμωμεν ἐκεῖνο ποὺ διατάσσει ὁ Χριστός, χωρὶς νὰ παρασυρθῶμεν ἀπὸ τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς ἢ τὰ τέκνα ἀγάπην. Εἰς τὰς περιστάσεις αὐτὰς θὰ διασπάσωμεν κάθε ἄλλον δεσμὸν ἀγάπης, ὁ ὁποῖος γίνεται πρόσκομμα εἰς τὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἀγάπην καὶ ὑπακοήν. Ἀλλὰ καὶ κάτι περισσότερον. Θὰ τεθῶμεν ἀντιμέτωποι καὶ πρὸς τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μας, προκειμένου ν' ἀγαπήσωμεν τὸν Χριστὸν καὶ νὰ ὑπακούσωμεν εἰς Αὐτόν. Ὅταν ὁ Κύριος ζητῇ νὰ κάμωμεν τοῦτο τὸ καθῆκον ἢ νὰ ἐξασκήσωμεν ἐκείνην τὴν ἀρετήν, ἀναμφιβόλως θὰ ἀντιδράσῃ ὁ ἁμαρτωλὸς ἑαυτός μας, διότι εἶνε κακοσυνεθισμένος καὶ θέλει τὸ κακόν. Ἀλλ' ἀκριβῶς δι' αὐτὸ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀγωνισθῶμεν κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ νὰ σταυρώσωμεν τὰ πάθη μας. Ὀφείλομεν ν' ἀγαπήσωμεν τὸν Χριστὸν περισσότερον ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μας, ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα ἄξιοι ὀπαδοί Του.

Ὑπεράνω λοιπὸν πάντων πρέπει νὰ εἶνε ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός. Αὐτὸς εἶνε ὄχι ἄνθρωπος, ὅπως οἱ γονεῖς καὶ τὰ τέκνα μας, ἀλλὰ Θεός. Αὐτὸς μᾶς ἠγάπησε τόσον, ὥστε ἔγινεν ἄνθρωπος καὶ ἐσταυρώθη δι' ἡμᾶς. Αὐτὸς εἶνε ὁ Σω-

---

σθῇ μὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ χιλιάδας ἐτῶν καὶ τοὺς εἰξεύρει καλά. Ἔχει τεραστίαν ἐξυπνάδα, καίτοι εἶνε ξεπεσμένον πνεῦμα. Εὔκολα εἰμπορεῖ νὰ διακρίνῃ ποῦ εἶνε ἡ πληγή μας, ἡ ἀδυναμία μας, ἡ ἀσθενὴς πλευρά μας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιτίθεται ἀμέσως. Ἐὰν εἴμεθα σᾶν τὸν Ἀχιλλέα καὶ δὲν εἰμπορῇ νὰ μᾶς πληγώσῃ ἀλλοῦ παρὰ μόνον εἰς τὴν πτέρναν, τότε εἰς τὴν πτέρναν θὰ ρίψῃ τὸ βέλος καὶ ὄχι ἀλλοῦ. Θὰ ἀνακαλύψῃ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν μας καὶ δι' αὐτῆς, ἐὰν εἰμπορέσῃ, θὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν θάνατόν μας, τὴν καταστροφήν μας. Ἂς εὐλογήσωμεν τὸν Θεόν, διότι ὑπεσχέθη ὅτι «Αὐτὸς ῥύσεται ἡμᾶς ἐκ παγίδος θηρευτῶν». (Ἀκολουθεῖ).

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ..... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1

Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

τήρ, ὁ Ὁποῖος διὰ τοῦ Αἵματός Του μᾶς ἀπήλλαξεν ἀπὸ τὴν καταδίκην καὶ μᾶς ἐχάρισε τὴν αἰώνιον ζωήν. Διὰ τοῦτο Αὐτὸν πρέπει ὑπὲρ πάντα ἄλλον ν' ἀγαπῶμεν καὶ διὰ τὴν πρὸς Αὐτὸν ἀγάπην καὶ ὑπακοὴν νὰ θυσιάζωμεν τὰ πάντα.

Αἱ ἀποζημιώσεις.

Δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θὰ εὑρεθοῦν εἰς τὴν ἀνάγκην, χάριν τῆς πίστεως καὶ ὑπακοῆς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ν' ἀφήσουν γονεῖς καὶ συγγενεῖς ἢ ἄλλα ὑλικὰ ἀγαθά, ὑπόσχεται ὁ Κύριος ἀμοιβὰς μεγάλας καὶ ἀποζημιώσεις ἀσυγκρίτως ἀνωτέρας. «Πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει». Κατὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κυρίου, δύο εἴδων θὰ εἶνε αἱ ἀπολαβαὶ ἐκείνων ποὺ θὰ δείξουν τοιαύτην αὐταπάρνησιν· ἀφ' ἑνὸς μὲν προστασία τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν παρόντα κόσμον, ἀφ' ἑτέρου δὲ κληρονομία τῆς αἰωνίου ζωῆς. Τοιουτοτρόπως, ἐνῷ φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι ἀπὸ τὰς θυσίας ταύτας διὰ τὸν Χριστὸν θὰ ζημιωθῇ ὁ χριστιανός, τοὐναντίον συμβαίνει. Καὶ εἰς τὸν παρόντα κόσμον ὁ Κύριος ὑπόσχεται νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ διὰ τὴν θυσίαν ποὺ ὑπέστη.

Πῶς ὄχι; Εἶνέ ποτε δυνατὸν ν' ἀδιαφορήσῃ ὁ Κύριος διὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα Τὸν ἀγαποῦν τόσον πολύ, ὥστε χάριν Αὐτοῦ ν' ἀπαρνοῦνται τὰ πάντα; Ἕνας ἐνάρετος ἄνθρωπος εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ συγκινηθῇ ἀπὸ τὴν θυσίαν ἑνὸς ἄλλου ἀνθρώπου, ἡ ὁποία ἔγινε πρὸς χάριν του. Ἐὰν δὲ ὑποτεθῇ ὅτι ἐκεῖνος ἐπροτίμησε νὰ στερῆται διὰ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ, ἀναμφιβόλως δὲν θὰ ἀδιαφορήσῃ. Καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν θὰ ἐνθυμῆται τὴν θυσίαν ποὺ ἔγινε δι' αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἶνε πλούσιος καὶ ἔχῃ τὰ μέσα, εἰμπορεῖ ποτε νὰ μὴ ἐνδιαφερθῇ δι' ἐκεῖνον; Ἀσυγκρίτως λοιπὸν περισσότερον ὁ Θεὸς εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀφήσῃ ἄνευ προστασίας ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι διὰ τὴν πρὸς Αὐτὸν ἀγάπην ἐθυσίασαν εἴτε φιλίαν καὶ ὑποστήριξιν ἐκ μέρους ἄλλων, εἴτε ἄλλα ὑλικὰ ἀγαθά. Αὐτὸς ἔχει ὄχι μόνον τὴν διάθεσιν νὰ μᾶς βοηθήσῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν.

Μὲ τὴν πεποίθησιν αὐτήν, δὲν πρέπει νὰ δειλιῶμεν πρὸ οὐδεμιᾶς θυσίας, τὴν ὁποίαν τυχὸν θὰ ἀπαιτήσῃ ἡ πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπη καὶ ὑπακοή. Ἀπειλοῦν νὰ μᾶς καταδιώξουν καὶ νὰ μᾶς πάρουν μίαν θέσιν προσοδοφόρον, ἂν μείνωμεν πιστοὶ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ δὲν προδώσωμεν τὰς θρησκευτικάς μας πεποιθήσεις; Ἂς μὴ πτοηθῶμεν. Ἂς προβῶμεν εἰς τὴν θυσίαν, μὲ ἀπόλυτον τὴν πεποίθησιν ὅτι δι' αὐτὴν θ' ἀποζημιωθῶμεν πλουσίως. Θὰ εἴμεθα τὰ ἀγαπητὰ τοῦ Θεοῦ τέκνα, τὰ ὁποῖα Αὐτὸς θὰ περιβάλλῃ μὲ ἀγάπην καὶ στοργήν, καὶ τὰ ὁποῖα μίαν ἡμέραν θ' ἀνακηρύξῃ κληρονόμους τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

Ἀρχιμ. *Σεραφ. Παπακώστα.*		Τιμὴ Δρχ.	Ταχ. Ἐσωτ.
1) Αἱ Παραβολαί. Εἰς τὰς 530 πυκνὰς σελίδας τοῦ βιβλίου τούτου ὁ συγγραφεὺς ἐξηγεῖ καὶ ἀναλύει κατὰ πλάτος τὰς Παραβολὰς τοῦ Κυρίου, εἰς γλῶσσαν ἁπλῆν καὶ εὐχάριστον καὶ μὲ μέθοδον καὶ σαφήνειαν ζηλευτήν, ἐξαντλῶν ὅλον τὸν πλοῦτον τῶν ἠθικῶν διδαγμάτων ἑκάστης παραβολῆς.	ἄδετοι	35	18
	πανόδετοι	60	21
	δερμάτινοι	80	21
2) Ἡ Μετάνοια, ἔκδοσις Δ' ἐπηυξημένη. Τὸ βιβλίον τοῦτο καθοδηγεῖ τὸν Χριστιανὸν ἵνα μάθῃ τί εἶνε μετάνοια καὶ ποῖοι οἱ καρποὶ τοῦ μεγάλου τούτου μυστηρίου. Σελίδες 180	ἄδετος	7	8
	πανόδετος	17	9

Μεγάλου Βασιλείου

ΟΜΙΛΙΑ Η'
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΑΗΜΕΡΟΝ

«Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν». Ἴσως πολλοὶ ἐκ τῶν ἀκροατῶν ἀποροῦν, διότι ἐσιώπησα ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐνῷ ὁ λόγος ἐπροχώρει ταχέως. Ἀλλ' οἱ φιλοπονώτεροι ἐκ τῶν ἀκροατῶν γνωρίζουν τὴν αἰτίαν τῆς σιωπῆς. Καὶ πῶς τὴν γνωρίζουν; ἐκ τοῦ ὅτι παρατηροῦν ἀλλήλους καὶ κάμνουν νοήματα, ἐκίνησαν τὴν προσοχήν μου πρὸς τὸν ἑαυτόν των καὶ μὲ ἔκαμαν νὰ ἐννοήσω ὅσα παρέλειψα. Διότι μοῦ διέφυγεν ἕνα ὁλόκληρον εἶδος τῆς κτίσεως, καὶ μάλιστα ὄχι μικρόν, καὶ παρ' ὀλίγον ὁ λόγος νὰ τὸ παρατρέξῃ, ἀφίνων αὐτὸ ἐντελῶς ἀνεξέταστον. Διότι λέγει ἡ Ἁγία Γραφή: ***Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ»*** (Γενέσ. 1, 20). Εἴπομεν χθὲς τὴν ἐσπέραν τὰ περὶ τῶν ζώων ποὺ κολυμβοῦν, ὅσα μᾶς ἐπέτρεπεν ὁ χρόνος. Σήμερον μετέβημεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ζώων τῆς ξηρᾶς. Μᾶς διέφυγαν ἐν τῷ μέσῳ τὰ πτηνά. Ἀνάγκη λοιπόν, ὅπως οἱ ἐπιλήσμονες ὁδοιπόροι, ὅταν ἀφίσουν κάτι ἐκ τῶν χρησίμων πραγμάτων, ἔστω καὶ ἂν ἔχουν βαδίσει πολὺ εἰς τὸν δρόμον, γυρίζουν πάλιν ὀπίσω, τιμωρούμενοι ἀξίως διὰ τὴν ραθυμίαν των μὲ τὸν πρόσθετον κόπον τῆς ὁδοιπορίας, οὕτω πως καὶ ἡμεῖς, ὅπως φαίνεται, πρέπει πάλιν νὰ ἐπιστρέψωμεν, διὰ νὰ ἐξετάσωμεν ὅσα ἐλησμονήσαμεν. Διότι ἄλλως τε δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητον τὸ παραλειφθέν, ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι εἶνε τὸ τρίτον γένος τοῦ βασιλείου τῶν ζώων, ἐὰν τρία εἶνε τὰ γένη τῶν ζώων, δηλαδὴ τὸ γένος τῶν χερσαίων, τὸ γένος τῶν πτηνῶν καὶ τὸ γένος τῶν ἐνύδρων.

«Ἐξαγαγέτω», λέγει «τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ..... κατὰ γένος». Διατί ἀπὸ τὰ ὕδατα παρήγαγε καὶ τὰ πτηνά; Διότι εἶναι ὡς νὰ ὑπάρχῃ κάποια συγγένεια τῶν πτηνῶν πρὸς τὰ ζῶα ποῦ κολυμβοῦν. Ὅπως δηλαδὴ οἱ ἰχθύες διασχίζουν τὸ ὕδωρ, καὶ διὰ μὲν τῆς κινήσεως τῶν πτερυγίων προχωροῦν πρὸς τὰ ἔμπρός, διὰ δὲ τῆς μεταβολῆς τῆς οὐρᾶς, ὡς διὰ πηδαλίου κανονίζουν τὰς στροφὰς καὶ τὴν εὐθεῖαν κίνησιν, οὕτω πως δύνασαι νὰ ἴδῃς καὶ τὰ πτηνὰ νὰ διασχίζουν μὲ τὰ πτερὰ τὸν ἀέρα κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον. Ὥστε, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰ μὲν καὶ εἰς τὰ δὲ ὑπάρχει μία κοινὴ ἰδιότης, τὸ ὅτι κολυμβοῦν, τοὺς ἐδόθη μία κοινὴ συγγένεια τὸ ὅτι παρήχθησαν ἀπὸ τὰ ὕδατα. Ἐκτὸς βεβαίως τοῦ ὅτι κανὲν ἀπὸ τὰ πτηνὰ δὲν στερεῖται ποδῶν, διότι ὅλα τρέφονται ἐκ τῆς ξηρᾶς, καὶ ὅλα ἑπομένως ἔχουν ἀνάγκην νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ πόδια. Διότι εἰς μὲν τὰ ἁρπακτικὰ χρησιμεύουν διὰ τὴν σύλληψιν τοῦ θηράματος των αἱ ἄκραι τῶν ὀνύχων· εἰς δὲ τὰ ἄλλα τόσον διὰ τὴν προμήθειαν τῆς τροφῆς, ὅσον καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας τοῦ βίου, ἐδωρήθη ὡς ἀπαραίτητος ἡ ὑπηρεσία τῶν ποδῶν. Ὀλίγα δὲ ἀπὸ τὰ πτηνὰ εἶναι κακόποδα, ὥστε νὰ μὴ εἰμποροῦν οὔτε νὰ βαδίζουν, οὔτε νὰ συλλαμβάνουν τὴν τροφήν των μὲ τὰ πόδια, ὅπως εἶναι αἱ χελιδόνες ποῦ δὲν εἰμποροῦν οὔτε νὰ βαδίζουν οὔτε νὰ συλλαμβάνουν τὴν τροφήν των μὲ τὰ πόδια, καὶ αἱ λεγόμεναι δρε-

πανίδες(1), ποὺ ἐπενόησαν νὰ εὑρίσκουν τὴν τροφὴν των ἀπὸ τὰ ἔντομα ποὺ πετοῦν εἰς τὸν ἀέρα. Ἡ δὲ χελιδών, μὲ τὴν ἱκανότητα ποὺ ἔχει νὰ πετᾷ χαμηλὰ εἰς τὴν γῆν, ἀναπληρώνει τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ποδῶν.

Ὑπάρχουν βέβαια καὶ εἰς τὰ πτηνὰ ἀναρίθμητοι διαφοραὶ γενῶν, τὰς ὁποίας ἐὰν ἐξετάζῃ κανεὶς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅπως ἐκάμαμεν ἐν μέρει διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἰχθύων, θὰ εὕρῃ, ὅτι ἕνα μὲν εἶναι τὸ ὄνομα τῶν πτηνῶν, ἀναρίθμητοι ὅμως μεταξὺ αὐτῶν αἱ διαφοραὶ τόσον εἰς τὰ μεγέθη ὅσον καὶ εἰς τὰ σχήματα καὶ τοὺς χρωματισμούς. Θὰ εὕρῃ δὲ ἀκόμη ὅτι αἱ πρὸς ἄλληλα παραλλαγαὶ εἶναι ἀνεκδιήγητοι καὶ κατὰ τὸν βίον καὶ κατὰ τὰς πράξεις καὶ κατὰ τὰ ἤθη. Καὶ προσεπάθησαν μὲν μερικοὶ νὰ χρησιμοποιήσουν καὶ λέξεις ὀνοματοπεποιημένας(2), εἰς τρόπον ὥστε μὲ τὴν ἀσυνήθη καὶ παράξενον ὀνομασίαν νὰ γνωρίζεται τὸ ἰδίωμα ἑκάστου γένους, ὡς νὰ ἔγινε κανὲν ἔγκαυμα(3)· οὕτω δὲ ἄλλα μὲν τὰ ὠνόμασαν σχιζόπτερα, ὅπως τοὺς ἀετούς· ἄλλα δερμόπτερα, ὅπως τὰς νυκτερίδας· ἄλλα πτιλωτά, ὅπως τοὺς σωῆκας· ἄλλα κολεόπτερα, ὅπως τοὺς κανθάρους· καὶ ὅσα γεννηθέντα μέσα εἰς θήκας καὶ περικαλύμματα, ἠλευθερώθησαν καὶ ἐπέταξαν, ὅταν ἔσπασε τὸ κέλυφος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὑρίσκοντο. Ἀλλὰ δι' ἡμᾶς εἶναι ἀρκετὴ σημείωσις διὰ τὴν ἰδιότητα τῶν γενῶν ἡ κοινὴ χρῆσις καὶ οἱ καθορισμοί, ποὺ κάμνει ἡ Ἁγία Γραφὴ περὶ καθαρῶν καὶ ἀκαθάρτων ζώων. (Ἀκολουθεῖ)

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν.

ΕΥΝΙΚΗ

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀνταμοιβῆς, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν, ἀλλὰ θὰ ἤθελα πολὺ νὰ μάθω ποῖον ὑπονοεῖ μὲ τὸ ὄνομα «Κύριος». Εἶνε ἄρά γε δούλη Ρωμαίου τινὸς τῆς ἀνωτέρας τάξεως ποὺ τὴν προστατεύει καὶ τοῦ ὁποίου τὴν ἐπάνοδον ἀναμένει ἐντὸς ὀλίγου; Μήπως ὁ κύριός της εἶνε ἐκεῖνος ὁ φυλακισμένος; Δὲν ξεύρω, ἀλλ' ὅλα αὐτὰ μοῦ κάμνουν ἐντύπωσιν.

Μὲ τὰς σκέψεις αὐτὰς ὁ Φοῖβος ἐλησμόνησε ποῦ εὑρίσκετο.

Μετὰ τὸ μάθημα ὁ διδάσκαλος, χωρὶς καθόλου νὰ ἐνδιαφερθῇ δι' αὐτόν, ἐξῆλθεν. Οἱ μονομάχοι, σὰν μεγάλα παιδιά, ἤρχισαν νὰ φιλονεικοῦν καὶ νὰ στοιχηματίζουν διὰ τὴν δεξιότητα, μὲ τὴν ὁποίαν θὰ ἐσκότωνεν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ὅταν διὰ πρώτην φορὰν θὰ συνηντῶντο εἰς τὴν κονίστραν. Δὲν ἐκτιμοῦσαν περισσότερον τὴν ζωήν των ἀπ' ἐκείνην τῶν ζώων τοῦ δάσους καὶ ἐμισοῦντο μανιωδῶς.

Ἐν τούτοις ἐφαίνοντο καλοὶ φίλοι. Ἀλλὰ τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης, ποὺ μᾶς κάνουν νὰ ὑπερτεροῦμεν ἀπὸ τὰ ζῶα, εἶχαν βαθέως ἀλλοιωθῆ εἰς τὴν καρδιὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων· ἀπεκτηνώθησαν περισσότερον ἀπὸ τὰ κτήνη, μὲ τὰ ὁποῖα συχνὰ ἐμάχοντο εἰς τὸ ἱπποδρόμιον.

Ἡ συντροφιὰ τοῦ φίλου του τοῦ μονομάχου κατώρθωσε νὰ μεταδώσῃ κάτι ἀπὸ τὰ ἔκφυλα αὐτὰ αἰσθήματα εἰς τὴν καρδιὰ τοῦ Φοίβου.

Δὲν θὰ γίνω ποτὲ μονομάχος διὰ νὰ ἀσκήσω τὸ ἔργον αὐτό, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν· ἀλλὰ θὰ μάθω νὰ μεταχειρίζωμαι τὴν πυγμὴν καὶ τὸ δίκρανον διὰ τὴν ἀγάπην τῆς Εὐνίκης.

—Αἴ λοιπόν! ἀφῃρημένε φίλε, τί σκέπτεσαι;

Ὁ Φοῖβος ἐκοκκίνισε.

—Σκέπτομαι, ὅτι διὰ τὴν ἀγάπην τῆς Εὐνίκης, θὰ ἤθελα νὰ κάμνω χρῆσιν τοῦ δικράνου, τοῦ δικτύου καὶ τῆς πυγμῆς.

Ὁ μονομάχος συνωφρυώθη.

—Τὸ δίκρανον καὶ τὸ δίκτυον εἶνε τὰ πλέον ἐπικίνδυνα ὅπλα.

—Ἐμπρός, ἔλα, Ἄππιε, σπαταλᾷς τὸν καιρόν σου, καθ' ὃν χρόνον τόσα μάτια μᾶς περιμένουν, εἶπεν ἕνας ἄλλος συνοφρυωθεὶς εἰς τὴν θέαν τοῦ Φοίβου.

Ὁ Ἄππιος παρετήρησεν αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴν τῆς φυσιογνωμίας.

—Ἐπῆρα αὐτὸ τὸ παιδὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν μου, εἶπε, καὶ θὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ διὰ νὰ δοκιμάσωμεν τὸν νέον ἀσκὸν τοῦ κρασιοῦ μας· καὶ ἐὰν τώρα ἀμέσως τοῦ καταφέρω μίαν θανάσιμον σπαθιὰ ποὺ θὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὰ Ἠλύσια Πεδία, θὰ μοῦ τὸ συγχωρήσῃ, γνωρίζων, ὅτι θὰ τὸ ἔχω κάμει τιμίως.

—Δὲν σὲ κατηγορεῖ κανεὶς καθόλου, Ἄππιε, διότι δὲν μάχεσαι μὲ φιλικὰ ὅπλα, ὅπως δὲν πιστεύει κανεὶς εἰς τὰ Ἠλύσια ἢ εἰς τὸν μύθον ἐκεῖνον ποὺ ἐφεῦρον οἱ φιλόσοφοι, ὅτι δῆθεν δὲν τελειώνουν ὅλα γιὰ μᾶς μὲ τὸν θάνατον.

—Πιστεύεις, ὅτι.....;

—Πιστεύω εἰς τοὺς θεούς· δι' αὐτὸ ἄς πᾶμε νὰ κάμωμεν τὰς σπονδάς μας εἰς τὸν Βάκχον, εἶπεν ἕνας ἄλλος ἀλλάσσων τὸ θέμα τῆς συζητήσεως.

Ὁ Ἄππιος, νεύων εἰς τὸν Φοῖβον νὰ τὸν πλησιάσῃ, ἐπροχώρησε πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου τὰ κύπελλα καὶ τὰ πιάτα μὲ τὸ κρέας, ποὺ ἦσαν τοποθετημένα εἰς τὰ τραπέζια, τοὺς ἀνέμενον.

Ὁ Ἄππιος καθὸ ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας ἐκάθησε πρῶτος· κατόπιν, σηκώνει τὸ κύπελλόν του καὶ κάμνων μίαν ὑπόκλισιν εἰς τὸ ἄγαλμα, ποὺ εὑρίσκετο ἀπέναντί του: «Γενοῦ εἰς ἡμᾶς ἵλεως, ὦ Βάκχε!» εἶπε. Καὶ ἀφοῦ ἔχυσεν ὀλίγαις σταγόναις κρασιοῦ εἰς τὸ τραπέζι, ἤρχισε τὸ γεῦμα.

Ὁ Ἄππιος διέταξε νὰ φέρουν ἕνα πιάτο σῦκα διὰ τὸν Φοῖβον. Μετὰ τὸ φαγητόν, ἐπειδὴ καθένας ἦτο ἐλεύθερος νὰ ὑπάγῃ ὅπου ἤθελεν ἕως τὸ βράδυ, εἶπεν εἰς τὸν νέον προστατευόμενόν του, ὅτι εἰμποροῦσε νὰ ἐπανέλθῃ καὶ ὅτι τὴν ἑπομένην τὸ πρωῒ θὰ τὸν ὡδήγει εἰς τὸ σχολεῖον.

Ὁ Φοῖβος δὲν ἤξευρε πῶς νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἡμέραν του. Ἐφοβεῖτο μήπως τὸν ἔβλεπεν εἰς κανένα δρόμον καὶ τὸν ἀνεγνώριζεν ὁ πρώην κύριός του, ἢ κανεὶς ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους σύντροφούς του. Ἐν τούτοις ἤθελε ν' ἀνακαλύψῃ τὴν κατοικίαν τῆς Εὐνίκης. Μὴ τολμῶν νὰ μείνῃ εἰς τὸ πανδοχεῖον, ἕνεκα τῶν ἀπειλῶν τοῦ ξενοδόχου, ἤρχισε νὰ περιφέρεται μηχανικῶς εἰς τὴν πλατεῖαν. Ἠκολούθησε τὴν διεύθυνσιν, ποὺ εἶχε πάρει μὲ τὴν νεαρὰν τυφλήν, ἕως ὅτου ἐπὶ τέλους εὑρέθη ἐκ νέου ἐμπρὸς εἰς τὸ σπίτι, ποὺ ἐφύλασσεν ὁ φρουρός. Τοῦτο τὸν ἔκαμε νὰ τὸ ἀναγνωρίσῃ, διότι δὲν διεκρίνετο ἀπὸ τὰ ἄλλα οὔτε μὲ διακοσμήσεις οὔτε καὶ μὲ μεγάλην ἁπλότητα. Ἦτο μέτριον καὶ ἤρμοζεν εἰς ἄνθρωπον μᾶλλον μεσαίας κοινωνικῆς τάξεως.

(Ἀκολουθεῖ)

(1) Τὰ λεγόμενα πετροχελίδονα.
(2) Λέξεις δηλαδή, αἱ ὁποῖαι μὲ τὸν ἦχον τῶν συλλαβῶν των ὑποδηλώνουν καὶ χαρακτηρίζουν τὸ σημαινόμενον.
(3) Σημάδι διὰ καύσεως, ὅπως συνηθίζεται εἰς τὰ ζῶα.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἐπὶ τῇ λήξει.

Αἱ ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα πολυπληθεῖς καὶ συγκινητικαὶ τελεταὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κατηχητικῶν Σχολείων δὲν πρέπει νὰ παρέλθουν ἀπαρατήρητοι ἀπὸ τοὺς θέλοντας νὰ γνωρίζουν τὴν ψυχολογίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Μία ἐργασία ἀφανής, ἐκκινήσασα ἀπὸ μερικοὺς πειραματισμούς, ἀνεπτύχθη ἀλματωδῶς καὶ ἐγιγαντώθη, ὡς νὰ ἦτο ἐργασία πολλῶν δεκαετηρίδων. Τί ἄλλο σημαίνει αὐτό, παρὰ ὅτι εὗρε γῆν ἀγαθὴν καὶ εὔθετον εἰς καρποφορίαν;

Τὸ γεγονὸς αὐτό, δι' ὅσους πιστεύουν ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶνε δυνατόν ποτε ν' ἀπαρνηθῇ τὴν θρησκείαν του, εἶνε ἀρκετὸν νὰ δείξῃ τὴν πλάνην των. Ἀλλὰ παρέχει ἐπίσης διδάγματα σπουδαῖα εἰς τὴν διοικοῦσαν Ἐκκλησίαν. Δεικνύει δηλαδὴ εἰς αὐτὴν πόσα εἰμπορεῖ νὰ ἐλπίζῃ ἀπὸ λαόν, εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ὁποίου ἀποδεικνύεται ὅτι ἔχει ρίζας βαθείας ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ χρισιανικὰ ἰδεώδη. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ ἐπαιτῇ κατὰ καιροὺς ἀπὸ τοὺς διαφόρους πολιτικοὺς τὴν λύσιν ζητημάτων καθαρῶς ἐκκλησιαστικῶν, ἂς στραφῇ πρὸς τὸν λαὸν περισσότερον καὶ ἂς φροντίσῃ νὰ τὸν διδάξῃ καὶ τὸν μορφώσῃ χριστιανικῶς. Ὁ πιστὸς λαὸς εἶνε ἡ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ τὸν λαὸν αὐτὸν ὀφείλει ἡ Ἐκκλησία νὰ τὸν παρακολουθήσῃ καὶ τὸν μορφώσῃ ἀπ' αὐτῆς ἀκόμη τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Δὲν θὰ εἶνε λοιπὸν ὑπερβολή, ἐὰν εἴπωμεν ὅτι τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα δύνανται ν' ἀποτελέσουν τὴν μεγαλυτέραν δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς αὔριον.

Περὶ τὴν φιλολογίαν τοῦ ἀροπλισμοῦ.

Εἰς τὸ τελευταῖόν των φύλλον οἱ Church Times (Ἐκκλ. Καιροί) τοῦ Λονδίνου σημειώνουν, ὅτι κατὰ τὴν κοινὴν πάντων προσδοκίαν ἡ ἀρχομένη σήμερον Διάσκεψις τοῦ Ἀφοπλισμοῦ, συνέρχεται μόνον διὰ νὰ διαλυθῇ. Ἀλλ' ἐλπίζεται ὅτι ἡ Μεγάλη Βρεττανία θὰ προτείνῃ, ὅπως ἀποκηρυχθῇ ὁ ἐναέριος βομβαρδισμὸς τῶν πληθυσμῶν. Τοῦτο δὲ θεωρεῖται ὡς ἕνα ὁριστικὸν βῆμα πρὸς τὴν εἰρήνην, διότι ὁ πόλεμος θὰ καταστῇ ὀλιγώτερον φρικτός.

Ἐρωτοῦν ὅμως οἱ Church Times —καὶ πολὺ ὀρθῶς— «Διατί ἡ Μ. Βρεττανία δὲν ἐξασκεῖ συγχρόνως πίεσιν καὶ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων παραγωγῆς ὅπλων; Φοβοῦνται αἱ Κυβερνήσεις τὰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις;»

Χάριν τοῦ ἐμπορίου τοῦ αἵματος.

Παρουσιάζει δὲ ἡ ἐφημερὶς αὕτη τὸ συγκεκριμένον παράδειγμα τῆς Παραγουάης καὶ τῆς Βολιβίας, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ διετίας εὑρίσκονται εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν. Καὶ αἱ δύο αὗται χῶραι δὲν ἔχουν ἰδικά των ἐργοστάσια παραγωγῆς ὅπλων. Καὶ ὅμως εἶναι ἐξωπλισμέναι μὲ τὰ καταστρεπτικώτερα σύγχρονα ὅπλα, τὰ ὁποῖα ἀγοράζουν ἀπὸ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην. «Ἐὰν λοιπόν—σημειώνουν οἱ «Church Times»—ἡ ἐξαγωγὴ τῶν ὅπλων ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἦτο ἀπηγορευμένη, ὁ πόλεμος κατ' ἀνάγκην θὰ εἶχε λήξει. Καὶ ὅμως συνεχίζεται πρὸς τὸ συμφέρον τῶν μετόχων τῶν ἑταιριῶν παραγωγῆς ὅπλων». Ἀλλ' ὅ,τι συμβαίνει σήμερον μὲ τὸ ἐμπόριον ὅπλων διὰ τὰς δύο αὐτὰς χώρας καὶ τὴν ἄπω Ἀνατολήν, θὰ συμβῇ αὔριον καὶ δι' αὐτὴν τὴν Εὐρώπην. Οἱ ἔμποροι δηλαδὴ τῶν ὅπλων εἶναι, ἁπλούστατα, οἱ ἔμποροι τοῦ αἵματος τῶν λαῶν!

Παρ' ὅλην τὴν φρίκην, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ ἀποκάλυψις αὕτη διὰ τὸ θηριῶδες κατάντημα μιᾶς τάξεως ἀνθρώπων, ποὺ ζητεῖ νὰ πραγματοποιῇ κέρδη ἀπὸ τὸ ἐμπόριον τῶν μέσων τῆς αἱματοχυσίας καὶ τοῦ ὀλέθρου, πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ, ὅτι ἔχει σημειωθῇ ἡ ἑξῆς σπουδαία πρόοδος. Εἰς παλαιοτέρας ἐποχάς, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὸν τελευταῖον παγκόσμιον πόλεμον, οἱ βαθύτεροι σκοποὶ τῶν πολέμων ἀπεκρύπτοντο ἐπιμελῶς, κατεβάλλετο δὲ ἐπιμελημένη προσπάθεια—οὐδενὸς σχεδὸν ἀντιλέγοντος—νὰ παρουσιασθοῦν οἱ πόλεμοι ὡς ἀποβλέποντες εἰς ἰδανικοὺς σκοπούς. Τώρα, φανερὰ πλέον, φύλλα τοῦ κύρους τῶν «Ἐκκλ. Καιρῶν» τοῦ Λονδίνου διακηρύττουν συχνά, ὅτι βαθύτερος σκοπὸς εἶναι τὰ κέρδη τῶν μετόχων τῶν ἐξοπλιστικῶν ἑταιρειῶν!

Καὶ ὅμως οἱ λαοὶ ἀνέχονται ἀκόμη τὸ ἐμπόριον τοῦτο τοῦ αἵματός των καὶ ἡ ἄμιλλα τῶν ἐξοπλισμῶν ἐξακολουθεῖ φρενήρης.

ΕΞΕΤΥΠΩΘΗ ὁ νέος τιμοκατάλογος τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ζωῆς», ὁ ὁποῖος καταργεῖ πάντα προηγούμενον, ἀποστέλλεται δὲ δωρεὰν πρὸς πάντα ζητοῦντα. Γράψατε: Βιβλιοπωλεῖον ἡ «Ζωή», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας.

Ἡ πίστις καὶ ἡ ψυχιατρική.

Εἰς ἕνα νέον ἔργον τοῦ ἐκ τῶν κορυφαίων τῆς συγχρόνου νευρολογικῆς ἐπιστήμης Γερμανοῦ ἰατροῦ Von Monakow—ἐκδοθὲν τῷ 1930 ὑπὸ τὸν τίτλον: Θρησκεία καὶ νευρικὸν σύστημα—σημειώνονται, σχετικῶς μὲ τὴν μεγάλην ἀξίαν τῆς θρησκευτικῆς πίστεως διὰ τὴν ψυχικὴν ὑγιεινὴν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἔννοιαι καὶ ἀξίαι, τὰς ὁποίας θεωροῦμεν ὡς ἱερόν τι, ἀνεξερεύνητον, ἠθικῶς ἁγνόν, ἰδεῶδες, σεβάσμιον κ.τ.τ., διὰ τὸν ἄθεον καὶ ὑλιστὴν εἶναι ἄγνωστοι καὶ ξέναι. Τοιουτοτρόπως οὗτος περιπίπτει εἰς ἀδιέξοδον κατὰ τὰς περιπτώσεις ψυχικῆς συμφορᾶς, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ποὺ ἐμφοροῦνται ἀπὸ θρησκευτικὴν πίστιν, ἀντλοῦν ἀπὸ αὐτὴν τὴν γαλήνην, τὴν λύτρωσίν των, τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐνδομύχου εὐτυχίας τῆς ζωῆς».

Ἡ ὁμολογία αὕτη ἑνὸς ἐπιστήμονος, ποὺ ἔχει ἐνώπιόν του καθημερινῶς τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ὑγιεινῆς τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ τῆς πρὸς αὐτὸ σχέσεως τῆς ψυχῆς, τὰ ὁποῖα πρέπει ν' ἀντιμετωπίζῃ ἡ νευρολογικὴ καὶ ψυχιατρικὴ ἐπιστήμη, ἡ ὁμολογία αὕτη θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἑρμηνευτικὸν σχόλιον εἰς τὸ θεόπνευστον λόγιον τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «ἡ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης».

«Ἀπὸ τὴν θείαν θέλησιν».

Γενικώτερον δέ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἀληθινῶν συγχρόνων ἐπιστημόνων εἰς τὴν θρησκείαν, εἰς τὴν ὁποίαν τοὺς ἐπαναφέρει αὐτὴ ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ πρόοδος, σημειώνομεν ἐδῶ συντόμους περικοπὰς δύο μεγάλων ἐπιστημόνων.

Οὕτως ὁ μὲν Smets, πρόεδρος τῆς Βρεττανικῆς ἐπιστημονικῆς ἑταιρείας, βεβαιώνει: «Δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν σοβαρῶς, ὅτι εἰς τὰς ἡμέρας μας ἡ ἐπιστήμη εἶναι πολὺ καθαρωτέρα ἐξ αἰτίας τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ Θεοῦ».

Ὁ δὲ Whitney, διευθυντὴς τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐργαστηρίου τῆς Γενικῆς ἠλεκτρικῆς ἑταιρείας, ὁμιλῶν περὶ τοῦ μαγνήτου, ποὺ ἕλκει τὸν σίδηρον, ἐρωτᾷ: «Τί κρατεῖ αὐτὸ τὸ κομμάτι τοῦ σιδήρου; Ὁ Oliver Lodge, ἀπαντᾷ: κρατεῖ μίαν δύναμιν, μεταδιδομένην ἀπὸ τὸν αἰθέρα, ὁ ὁποῖος εἰσχωρεῖ παντοῦ. Ὁ Ἀϊνστάϊν ἀρνεῖται καὶ αὐτὴν τὴν ὕπαρξιν τοῦ αἰθέρος. Ποῖος ἔχει δίκαιον; Ἐγὼ νομίζω—λέγει ὁ Whitney—ὅτι κρατεῖται ἀπὸ τὴν θείαν θέλησιν».

Μὲ ἄλλους λόγους, ἡ Ἐπιστήμη ἔρχεται νὰ προσυπογράψῃ εἰς τὸ χριστιανικὸν δόγμα, ὅτι ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ κυβερνᾷ τὰ πάντα.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας.

Εὐαγγελιστρίας (Πειραιῶς) ὁ ἱεροδ. Κωνσταντ. Πλατῆς.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ παρεπιδημοῦντες κ. κ. Ἰ. Καψιμάλλης ἐν *Καβάλλᾳ*· ἱεροδ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος ἐν *Χίῳ*· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν *Ἰωαννίνοις*· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν τῇ περιφερείᾳ *Λαρίσης* καὶ Περικλῆς Φωτόπουλος ἐν *Αἰτωλικῷ*· καὶ οἱ περιοδεύοντες κ.κ. Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν *Χανίοις*· Χ. Παπαγιάννης ἐν *Κερκύρᾳ*· Παν. Παπαγιάννης ἐν *Καρδίτσῃ* καὶ Κ. Χρόνης ἐν *Ἀμφίσσῃ*.

Τύποις «ΖΩΗΣ» — Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι.